

KESKKONNAAMET

Türi Vallavalitsus
vallavalitsus@tyri.ee

Teie 25.04.2024 nr 7-1.4/1550

Meie 16.05.2024 nr 6-5/24/8816-2

**Ettepanekud Türi vallas Karjaküla tuulepargi
detailplaneeringu lähteseisukohtadele ja
keskkonnamõju strateegilise hindamise
programmile**

Esitasite¹ Keskkonnaametile vastavalt planeerimisseaduse §-le 81 ettepanekute esitamiseks Türi vallas Karjaküla tuulepargi detailplaneeringu lähteseisukohad ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) programmi².

Detailplaneeringu ala suurusega ca 678 ha hõlmab Türi vallas Jõeküla, Karjaküla ja Kolu külade alale jäävaid maaüksusi ning planeeringu koostamise eesmärgiks on selgitada välja Türi valla üldplaneeringuga määratud tuulepargi alal tuulepargi ruumiline võimalik terviklahendus, sh tuulikute parameetrid (kõrgus, võimsus, paigutus). Planeeritavate tuulikute maksimaalne masti kõrgus on 200 m ning laba pikkus 90 m. Tuulepargi liitumine põhivõrguga on kavandatud maakaabliga (võimalik(ud) liitumispunkt(id) selguvad planeeringu koostamise käigus).

Keskkonnaamet on Türi vallas Karjaküla tuulepargi detailplaneeringu lähteseisukohtade ja KSH programmiga tutvunud ning esitab oma pädevusvaldkonna piires järgmised ettepanekud ja märkused materjalide täiendamiseks ja parandamiseks:

1. Ptk-s „Sissejuhatus“ (lk 4) on kirjas: „KSH programmi koostamisel lähtuti keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) sätestatud sisunõuetest.“ Selle lausega ei saa nõustuda, sest programmis ei ole piisavalt välja toodud strateegilise planeerimisdokumendi seoseid muude strateegiliste planeerimisdokumentidega (KeHJS § 36 lg 2 p 3). Nt on puudu analüüs detailplaneeringu seoste kohta riiklike arengudokumentidega, maakonnaplaneeringuga jne. Palume materjale täiendada.
2. Ptk-s 1.2 (lk 8) on kaks korda kirjutatud sama punkti: „RMK hallatavatel aladel, mis jäävad üldplaneeringus näidatud potentsiaalse tuulikupargi arendamise aladele on tuulikupargi ehituse ajal lubatud metsa raadamine ehituseks vajalik mahus ja ulatuses eelneval kokkuleppel RMK-ga. Pärast tuulikupargi valmimist on RMK-l õigus RMK hallatavatele aladele jäävatel tuulikupargi aladel jätkata majandataval metsamaal metsa majandamist;“.
3. Ptk-s 1.4 joonisel 2 (lk 10) on kujutatud tuulikute esialgset paigutust planeeringualal. Ehkki seda on dokumendi ptk-s 1.4 (lk 10) selgitatud, rõhutame täiendavalt, et tuulikute perspektiivsed asukohad on uuringute läbiviimiseks ja planeeringu koostamiseks heaks

¹ Registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 25.04.2024 nr 6-5/24/8816 all.

² Skepast&Puhkim OÜ töö nr 23000100, kuupäev 22.04.2024.

lähtepunktiks, kuid need ei saa olla ainsateks aktsepteeritavateks tuulikute asukohtadeks planeeringualal. Detailplaneering tuleb koostada sellisena, et selle elluviimisega kaasnevad mõjud keskkonnale oleks väikseimad ning tuulikute asukohtade määramisel ei saa muude huvide üle prevaleerida huvitatud isiku huvid, sh võimalikud kokkulepped maaomanikega.

4. Ptk 1.4 (lk 10) kohaselt selgitatakse planeeringu koostamisel, millised on võimalused tuulepargi ühendamiseks põhivõrguga, selleks pakutakse välja mitu maakaabli liitumistrassi asukohta (hetkel neid dokumendis ega kaardirakenduses ei ole kujutatud). Seega võib mõista, et õhuline alternatiivse lahendusena kaalumisele ei tule. Selline lahendus on looduskaitseliselt tervitatav. Märgive, et juhul kui protsessi käigus siiski tulevad kaalumisele ka õhuliinid, tuleb nende mõju elustikule täiendavalt uurida.
5. KSH raames tuleb pöörata tähelepanu II kaitsekategooriasse kuuluvale metsisele. Planeeringuala läheduses on Lõmmelu metsise püsielupaik, mida on dokumendis ka käsitletud. Kuid rõhutame, et tingimata tuleb arvestada ka maastiku tasandit – vastavalt metsise kaitse tegevuskava eelnõule ning eksperttööle „Prioriteetsed ja kaitset vajavad metsise elupaigad Eestis“ (M. Leivits, 2021) on planeeringuala metsise Kaisma tuumala serval, kuid alal, mis on tuumalade vahelise sidususe tagamiseks oluliseks piirkonnaks. Seega tuleb hinnata, kas kavandatav tuulepark võib (eelkõige koosmõjus teiste arendustega, nt Kõdu, Lauri ja Lungu külade planeeritava tuulepargiga, mida on mainitud ka ptk-s 4.14 (lk 32)) kahjustada metsise asurkondade sidusust. See analüüs peab olema seotud ka rohevõrgustiku toimivuse analüüsiga. Keskkonnaametile teadaolevalt on viidatud Kõdu, Lauri ja Lungu külade tuulepargi detailplaneering küll algatatud, kuid ei ole veel jõudnud lähteseisukohtade ja KSH programmi faasi. Leiame, et parima tulemuse annaks, kui tuuleparkide kumulatiivset mõju metsise asurkonna sidususele hinnataks mõlemat detailplaneeringuala käsitlevas ühises töös.
6. Ptk-des 3.3 ja 3.4 (lk 22) on Natura eelhindamisel räägitud negatiivsetest mõjudest ning järelдатud: „Natura eelhindamisega tuvastati, et seoses tuulikute rajamisega esialgsetes asukohtades ei avaldu negatiivseid mõjusid Linnumängu loodusalale. Mõjusid ei saa välistada, kui on kavas rajada kraave Linnumängu loodusalale lähemale kui 0,3 km või juhtida vett loodusalale jäävasse Mädara jõkke. Nimetatud tegevuste kavandamisel tuleb hinnata mõjusid loodusaladele KSH aruande koostamise käigus.“ Juhime tähelepanu, et Natura hindamisel (nii eel- kui ka asjakohasel hindamisel) hinnatakse ebasoodsa mõju esinemist Natura ala kaitse-eesmärkidele, mitte negatiivset mõju. Ptk 3 teises ja kolmandas lõigus ning ptk 3.3 esimeses lõigus (lk 21) on ilusti välja toodud, et tuleb hinnata ebasoodsat mõju, kuid edaspidi räägitakse negatiivsetest mõjudest.
7. Ptk 4.1 (lk 23) kohaselt hinnatakse KSH aruandes kavandatava tegevuse mõju bioloogilisele mitmekesisusele tuginedes olemasolevale looduslike koosluste ja liikide leviku andmestikule ning planeeringu käigus tehtud uuringute infole. Programmis ei ole kaitsealuste taimeliikide koosluste või kaitstavate taimeliikidega seotud uuringuid nimetatud. Leiame, et kui taristuobjekte kavandatakse kõrge bioloogilise mitmekesisusega aladele, kus võib eeldada kaitsealuste taimede ja seene-, sambla- või samblikuliikide esinemist, tuleb neil aladel viia läbi ka taimestiku inventuurid. Kogu arendusala lausaline inventeerimine ei ole vajalik.
8. Ptk-des 4.1.1 ja 4.1.2 (lk 24, 25) on linnustikule ja nahkhiirtele avalduva mõju hindamise (sh väliuuringute) meetodikate kirjeldused üsna üldsõnalised (eriti, mis puudutavad uuringute sisulisi mahtusid), kuid üldjoontes siiski arusaadavad. Soovitav oleks siiski kirjeldusi täpsustada või välitööde tegemise eelselt Keskkonnaametiga kooskõlastada. Meetodika järgi saab linnustikust üsna hea ülevaate, kuid lisaks kaitsealuste liikide registreerimisele soovitame tähelepanu pöörata ka tavalisetele liikidele, sest see andmestik on oluline võimaliku järeelseire tulemuste tõlgendamisel. Näiteks võiks rähni ja kaku

peibutuspunktides loendada kõik liigid või metsamaastiku kaitsealuseid linde loendades transektidele planeerida punktid, kus tehakse 5 minuti punktloendus.

Seevastu muu elustiku ja rohevõrgustiku osas jääb täiesti arusaamatuks, milliseid uuringuid kavandatakse. Taimestiku osas ei ole kindlasti vajalik kogu planeeringuala kattev kaitsealuste liikide inventuur – piisab, kui kaitsealuseid liike otsitakse 100 m raadiuses kavandatud tuulikupositsioonidest. Rohevõrgustiku eksperthinnangus tuleb analüüsida rohevõrgustiku toimivust enne planeeringut, tekkivat looduslike alade kadu ning koosmõjusid elamualade, infrastruktuuri ja teiste läheduses olevate planeeringutega. Juhul, kui planeeringu ellu viimisega võib kaasneda negatiivne mõju rohevõrgustikule, tuleb eksperthinnangus välja pakkuda ka leevendus- ja kompensatsioonimeetmed.

9. Ptk-s 4.3 (lk 26) on käsitletud mõjusid veerežiimile, keskendutud on eelkõige tuulikutele. Leiame, et võrreldes konkreetse tuuliku vundamendi rajamisega avaldub veerežiimile suuremat mõju tuulikupargi sisese teedevõrgustiku rajamine, kui sellega kaasneb täiendav kuivendussüsteemide ehitamine või ümberehitamine. Nende ehitiste mõjud vajavad samuti töös käsitlemist, eriti põhjusel, et nende mõju on oluliselt pikaajalisem võrreldes tuuliku ehitusaegse mõjuga.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Helen Manguse
juhataja
keskkonnakorralduse büroo

Egle Smith 5697 0213 (keskkonnakorraldus)
egle.smith@keskkonnaamet.ee

Nurana Olonen 5865 2539 (looduskasutus)
nurana.olonen@keskkonnaamet.ee

Märt Öövel 5306 8315 (looduskasutus)
mart.oovel@keskkonnaamet.ee

Marko Mägi 5787 8730 (looduskasutus)
marko.magi@keskkonnaamet.ee

Pauli Saag 5353 8356 (looduskasutus)
pauli.saag@keskkonnaamet.ee

Tarmo Evestus 5308 8511 (loodushoiutööd)
tarmo.evestus@keskkonnaamet.ee